

DOI: <https://doi.org/10.15407/np.62.342>

УДК 027.5(477.7):316.776

Ірина Бурміс,

ORCID 0000-0001-7427-4854,

аспірантка кафедри інформаційних технологій,

Київський національний університет культури і мистецтв,

36, вулиця Євгена Коновальця, м. Київ, 01601, Україна

e-mail: burmis@ukr.net

ХАРАКТЕРИСТИКА ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК ПІВДНЯ УКРАЇНИ ЯК МЕДІАЦЕНТРІВ

Постановка проблеми. В умовах децентралізації постає необхідність модернізації та трансформації бібліотечних установ у сучасні медіацентри, на базі яких поглиблюються процеси консолідації суспільства на регіональному рівні, відбувається підвищення інформаційної грамотності та культури населення. **Мета статті** – розкриття специфіки діяльності публічних бібліотек як медіацентрів на базі досвіду роботи публічних бібліотек Півдня України. **Методи дослідження.** Використання комплексу загальнонаукових підходів (соціокультурного, соціокомунікативного та системного), а також загальнонаукових методів сприяло досягненню поставленої мети. **Наукова новизна** дослідження полягає у доведенні твердження, що впровадження реформи системи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою в Україні підштовхнуло публічні бібліотеки до активного перетворення на «мультикультурні хаби» та демократичні інформаційні інституції. Розглянуто конкретні приклади розвитку і вдосконалення діяльності публічних бібліотек Півдня України як медіацентрів: реалізація стратегічного плану дій Одеської обласної державної адміністрації на 2017–2019 рр. – програми «Розумний регіон» були створені медіацентри на базі районних та сільських бібліотек в Одеській області; створення «молодіжного простору» як культурно-інформаційного проєкту в рамках роботи Одеської обласної універсальної бібліотеки ім. М. С. Грушевського; проєкти Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки як «Мистецький хайвей», «Музей книги», «Красзнавство Таврії» та ін. **Висновки.** У нових умовах публічні бібліотеки Півдня України, з одного боку, продовжують зберігати та транслювати документальну пам'ять людства з доступом до неї усіх членів громади, а з іншого боку – формують бібліотечне веб-середовище та забезпечують

поліфункціональність напрямів роботи (від інформаційної, освітньої діяльності до соціокультурної та дозвіллевої), що вимагає професійного вдосконалення бібліотечних працівників у процесі освоєння різних комунікативних, ігрових, креативних та розвивальних технологій.

Ключові слова: Південь України, публічні бібліотеки, медіацентр, децентралізація, об'єднана територіальна громада, бібліотечне вебсередовище, демократичні інформаційні інституції.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сучасному етапі впровадження реформи системи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою в Україні публічні бібліотеки залишаються одними з ключових медіацентрів громади, які відповідають за інформаційно-просвітницьку роботу, зміцнення та консолідацію новостворених громад. З одного боку, в умовах адміністративно-територіальної реформи, а з іншого – враховуючи економічну, суспільно-політичну та психологічну кризу в українському суспільстві, публічні бібліотеки постають не лише безкоштовним і доступним джерелом отримання надійної та достовірної інформації, але й тим майданчиком, який забезпечує самоосвіту та культурний розвиток особистості, виховання терпимості та консолідуючої системи цінностей у суспільстві, вони виконують роль громадських, соціокультурних та інноваційних центрів, інформаційних посередників між громадою та владою. Як суб'єкти державної інформаційної політики й учасники формування національного інформаційного простору публічні бібліотеки інтегровані в усі сфери життя соціуму через надання безоплатного доступу до інформації, що створює можливості для подолання цифрової і технологічної нерівності, підвищення інформаційної грамотності та культури населення.

Актуальність дослідження. Все це також стосується діяльності публічних бібліотек Півдня України (Миколаївщини, Херсонщини та Одещини), які в умовах децентралізації почали упроваджувати інноваційні підходи до реалізації власних медійних проєктів із використанням традиційних і сучасних інформаційних технологій. Запорукою розвитку новостворених об'єднаних територіальних громад Півдня України, зокрема, є функціонування публічних бібліотек регіону як певних «мультикультурних хабів», які формують комунікаційну діяльність, спрямовану на освоєння культури національних спільнот, їхньої історії. Аналіз звітів і сайтів публічних бібліотек Півдня України дає підстави стверджувати, що інновації у сфері збереження й популяри-

зації культурних надбань суспільства (проекти з національно-патріотичного виховання, зі створення центрів й інтернет-проекти, створення бібліотечних театрів, читачьких об'єднань та клубів за інтересами, наповнення краєзнавчого контенту веб-сайтів публічних бібліотек, буктрейтери, віртуальні подорожі й виставки, 3D-книжки, вебіграшки, інтерактивні вікторини та ін.) створюють додаткові підстави для актуалізації потреби теоретичного осмислення їх інформаційної діяльності в умовах децентралізації з метою виокремлення перспективних напрямів і тенденцій подальшого розвитку.

Аналіз останніх досліджень. Комплекс питань, пов'язаних із реформуванням бібліотечної галузі, інноваційними засадами розвитку бібліотек і позиціонуванням публічних бібліотек у соціокультурному, освітньому та інформаційному просторі України та регіону досліджує Т. Вилегжаніна. Теоретичні засади еволюції й гуманізації діяльності публічних бібліотек, методологічні проблеми соціокультурної трансформації та оптимізації мережі публічних бібліотек України є предметом вивчення Н. Ашаренкової. До питань розвитку бібліотек як соціокультурних та інформаційних центрів у своїх наукових розвідках звертаються як зарубіжні, так і вітчизняні науковці-теоретики і практики: Л. Бейліс, В. Горовий, Н. Жадько, О. Матвійчук, С. Матліна, Конні Ван Фліт, Д. Рейбер та інші.

Окрему увагу слід звернути на кваліфікаційні роботи Т. Сидоренко «Культурно-просвітницька діяльність публічних бібліотек Півдня України в контексті соціальних змін» та К. Бережної «Публічні бібліотеки України: вектори модернізації в інформаційному суспільстві».

Окремі аспекти, пов'язані з визначенням ролі та завдань публічних бібліотек як медіацентрів громади, розглядаються у роботах Т. Дурсєвої, Н. Мухамед'ярова, І. Давидової, Л. Лучки, Г. Бородіної, О. Башун, О. Шульги, О. Виноградової, М. Зніщенка, Г. Шемаєвої та інших, а також керівників провідних бібліотек Півдня України В. Агаркової, Ю. Амельченко, Н. Богзи, Н. Коротун та ін.

Незважаючи на це, залишається актуальним і малодослідженим питання концептуальних засад побудови та позиціонування публічних бібліотек як медіацентрів у структурі територіальних громад Півдня України.

Метою статті є характеристика особливостей публічних бібліотек Півдня України як медіацентрів у структурі територіальних громад означеного регіону.

Методи дослідження. Методологічна база дослідження зумовлена міждисциплінарним характером проблеми, її основою є поєднання дослідницького потенціалу соціокультурного, соціокомунікативного та системного підходів. Використання означеного дослідницького інструментарію дозволило науково осмислити й обґрунтувати концептуальні засади побудови та позиціонування публічних бібліотек Півдня України як медіацентрів у структурі територіальних громад означеного регіону, враховуючи виклики та проблеми, пов'язані з розвитком інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бібліотека як культурно-інформаційний заклад неодноразово поставала предметом дискусій серед науковців-теоретиків і практиків. На думку В. Пашкової, українські бібліотеки мають чималий досвід використання інтернет-технологій в обслуговуванні різних верств населення, що дозволяє їм зайняти місце провідних культурно-інформаційних центрів громади в умовах адміністративних реформ [12]. Схожу думку неодноразово висловлювала Т. Вилегжаніна, вважаючи, що попит на доступ до національних інформаційних ресурсів із використанням інтернет-технологій із кожним роком лише зростає, а також, що координацію роботи та налагодження партнерства потрібно зробити одним із найважливіших напрямів діяльності публічних бібліотек [4; 5].

Дж. Бертог та інші вчені наголошували на особливій ролі публічних бібліотек США як інформаційно-навчальних осередків у житті місцевої громади. Дослідник у своїх статтях акцентував увагу на можливостях, які надає місцевій громаді та кожному окремому користувачеві безкоштовний доступ до інтернет-ресурсів у публічній бібліотеці, а також аналізував основні напрями використання інтернету [14]. Чи не це, як доводить у своїх статтях С. Басов, є показником того, що публічні бібліотеки сприяють становленню розвинутого громадянського суспільства та зрілої демократії, і це, по суті, є їхньою новою громадянською місією [1].

Вивчаючи основні проблеми трансформації бібліотечних установ у сучасні інформаційні центри, С. Горова підкреслила, що модернізація бібліотек сприяє модернізації забезпечення широкого доступу великої кількості громадян, і, насамперед, у сільській місцевості, до сучасних інформаційних ресурсів, а також консолідації суспільства, його освітньому та загальнокультурному розвитку, долучає громадян до активно-

го суспільного життя, що в результаті поліпшує соціально-інтеграційні процеси взагалі [6].

Беручи до уваги позиціонування бібліотек як медіацентрів об'єднаних територіальних громад, важливо відзначити, що організаційні зміни повинні стосуватися таких сфер їх діяльності, як розвиток довідково-бібліографічного апарату і поліпшення користування ним; розвитку й управління фондами, збереження та доступу до них, бібліотечних технологій та нових інформаційних технологій; кадрової політики; управління бібліотекою; видавничої діяльності; задоволення потреб реальних і потенційних користувачів, покращення матеріально-технічної бази, дослідницької, інформаційної та методичної роботи.

Намагаючись відповідати сучасним вимогам, бібліотека, на переконання К. Бережної, просто зобов'язана модернізувати свою роботу та впроваджувати інновації, що потребує створення нових структурних підрозділів, відповідальних за всі процеси у цьому напрямі. Усі напрями впровадження бібліотечних інновацій авторка позначає так: техніко-технологічний напрям – впровадження нових інформаційних технологій під час формування документно-ресурсної бази бібліотек і системи бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів; функціонально-змістовий напрям – розширення змістового діапазону діяльності бібліотек як інформаційних, культурних і освітніх закладів; комунікативно-соціальний напрям, який відповідає за місце та роль бібліотеки у житті суспільства [2].

Сьогодні публічна бібліотека дійсно є медіацентром об'єднаної територіальної громади в Україні. Враховуючи, що з кожним роком все більше користувачів отримують інформацію у електронній формі, зокрема через інтернет, бібліотеки як осередки громади, поступово, але впевнено виходять за стандартні межі бібліотечної діяльності, освоюючи інформаційний інтернет-простір, намагаючись надати інформацію своїм користувачам у зручній для них формі. Вони активно починають створювати власні інформаційні ресурси, заповнюючи український сегмент у світовій мережі, створюючи у своїй структурі ланки управління цими інноваціями. Як зазначає Т. Долбенко, нині виникає бачення бібліотеки як «агентства наукових комунікацій», спеціального професійно-комунікативного простору як частини інтернет-середовища. Вагомими і поширеними засобами в комунікативному науково-професійному бібліотечному вебсередовищі стали засоби електронної комунікації [7, с. 13].

Ці інформаційно-технологічні зрушення у роботі публічних бібліотек, за словами К. Бережної, сприяють радикальним змінам їхнього статусу – від традиційної книгозбірні до динамічного медіацентру, що дає змогу їм не лише задовольняти зростаючі запити користувачів, але й виходити на новий рівень діяльності, успішно конкуруючи з різними інформаційними агенціями України [2].

На важливості фактору конкурентоспроможності бібліотечних установ наголошує і Н. Богза, виокремлюючи чотири напрями діяльності бібліотек, які сприяють їх утвердженню як медіацентрів громади: по-перше, йдеться про найбільший демократичний інформаційний офіційний інститут, де людина може вільно здійснювати свій вибір і не бути об'єктом «грубого» інформаційного впливу, як, наприклад, у засобах мас-медіа; по-друге, наближення бібліотечних фондів до потреб користувачів і відсутність часово-просторових обмежень інформаційних ресурсів бібліотек завдяки застосуванню новітніх технологій; по-третє, доступ широких верств населення та публічна форма власності; по-четверте, поліфункціональність напрямів роботи: від інформаційної, освітньої діяльності до соціокультурної та дозвіллевої [3].

Водночас не потрібно забувати, що виклики часу не зможуть нівелювати усталені константи бібліотеки як медіацентру, натомість повинні лише удосконалити та покращити її роботу. Публічна бібліотека не може бути механічно перенесена в інтернет-простір, оскільки книга була й залишається основним джерелом інформації, функціональні властивості якої перетворюють її на незамінний феномен. Важливо зберігати роль бібліотеки як першого соціального інституту, завдяки діяльності якого впродовж тисячоліть зберігається й передається документальна пам'ять людства, забезпечується доступ до неї усіх членів громади, і, не в останню чергу, завдяки тому, що вона є комунікаційним каналом, який забезпечує рух інформації у часі та просторі.

Отже, публічні бібліотеки як медіацентри в рамках об'єднаних територіальних громад найперше повинні задовольняти зростаючі потреби користувачів, що відіграє суттєву роль у виконанні традиційних й зростання інтересу до додаткових функцій бібліотеки, на кшталт комунікаційної, соціалізуючої (виховної), компенсаторної тощо, до прагнення розширити горизонти читацьких очікувань, враховуючи вільний час, відкриття багатопрофільних дозвіллевих центрів при бібліотеках, а також зумовлює необхідність професійного вдосконалення працівни-

ків публічних бібліотек під час освоєння ними різних комунікативних, ігрових, креативних, розвивальних технологій.

Приклади цього бачимо у різних районних та сільських бібліотеках Півдня України. Приміром, завдяки реалізації стратегічного плану дій Одеської обласної державної адміністрації на 2017–2019 рр. – програми «Розумний регіон» були створені медіацентри на базі районних та сільських бібліотек в Одеській області. У цьому контексті потрібно згадати оновлений бібліотечний простір в Одесі, з новим дизайном та комфортністю, який з тихої читальної зали перетворився на місце проведення різних заходів (зустрічей із письменниками, презентацій книг, тематичних вечорів, проведення прес-конференцій, засідання круглих столів і т. ін.). Як зазначає завідувачка відділу соціокультурної діяльності Одеської обласної наукової бібліотеки імені М. С. Грушевського О. Нагорнюк, наразі це – «один з найпопулярніших відкритих просторів в Одесі, який одночасно є і бібліохабом, і коворкінгом, і медіацентром зі своєю сторінкою в Фейсбукці та тисячею підписників» [10].

Також вона додає, що за схожим принципом створювалися інші медіацентри в Одеській області за рахунок спільного фінансування обласного та місцевих бюджетів, зокрема, за 2018–2019 рр. «відкрито 14 медіацентрів – сучасних бібліотечних просторів, адаптованих до нагальних потреб громади, де цікаво спілкуватись і навчатись, відпочивати і підвищувати рівень знань. Також для потреб громади на Одещині – 7 СОНПів – інноваційних навчальних просторів, створених за підтримки фонду «Вільна освіта», внаслідок чого тихі бібліотеки перетворилися в сучасні комп'ютерні центри» [10].

Цікавим медійним проєктом у рамках роботи Одеської обласної універсальної бібліотеки ім. М. С. Грушевського постає «молодіжний простір». Йдеться про суттєве оновлення бібліотечного простору, де поєднано конференц-залу і абонемент, залу зустрічей і вільного спілкування, традиційну читальню та комп'ютерну зали. Укомплектована вона найсучаснішою українською літературою, а також наявні зібрання сучасних періодичних видань. За допомогою ЗМІ та соціальних мереж поширюється інформація про заходи. Зала оснащена 10 комп'ютерами, звукопідсилювальною апаратурою, проєкційним екраном, балконами, а на підвіконнях – м'які подушки та столи-трансформери для комфортного перебування молоді у бібліотеці. Загалом, це – сучасний та затишний дизайн з вільним доступом до wi-fi.

На прикладі тематичних зустрічей і клубів за інтересами, які організовані на базі бібліотеки, можна прослідкувати продуктивність її функціонування як культурно-інформаційного закладу. Мова про: 1. «Курси української мови» в рамках проєкту «Одеса україномовна» (за підтримки ВГО «Рух захисту української мови»), курси української мови для військових. 2. «Курси з основ комп'ютерної грамотності» для осіб пенсійного віку. 3. Лекторій-зустріч «Медицина розбірливим почерком» від хірурга, викладача кафедри соціальної медицини, медичного права та менеджменту Одеського національного медичного університету. 4. «Міні-лекції молодих учених і любителів науки в рамках проєкту 15x4 Od». 5. Клуб «Літературний сад» – обговорення героїв книг та сюжетів між бібліотекарями, поетами і літераторами. 6. Клуб «Зірки Одеси» – місце зустрічі екскурсолодів-аматорів для дискусій, спільних обговорень історичного становлення Одеси. 7. Навчання молоді програмуванню за програмою «Технологічна нація». 8. Клуб мешканців-співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). 9. Пункт із надання безкоштовної первинної правової допомоги малозабезпеченим особам, де надаються консультації від фахівців Головного управління юстиції в Одеській області. 10. Літературно-пізнавальний проєкт «Сучасна українська література через персоналії». 11. Клуб-лекторій духовно-патріотичного виховання громадянина України та школа медіапатріотів. 12. Тренінги різної тематики – «Як відкрити ресторан та організувати ресторанний бізнес», «Ефективні комунікації в світі, на роботі та вдома».

На сайтах публічних бібліотек розміщені різні проєкти, в межах яких втілюються нові ідеї та форми їхньої діяльності. Серед таких проєктів Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки варто виокремити: «Мистецький хайвей» (висвітлює народне й сучасне мистецтво, його напрями, види, жанри, інноваційні культурно-мистецькі події, ексклюзивні книжково-ілюстративні виставки, нові книги, портрети особистостей Херсонщини); «Музей книги» (віртуальна подорож сторінками видавничих раритетів, знайомство з примірниками рідкісних видань бібліотеки, цінними документами музейних бібліотек; цікавими експонатами із зібрань місцевих колекціонерів); «Краєзнавство Таврії» (різноманітна, різногалузева комплексна інформація про минуле, сьогодення й майбутнє краю у контексті українського, європейського та світового розвитку) [11]. Серед нових проєктів слід назвати: «Періодика в цифрі»; «Цифрова колекція раритетів»; регіональна

акція «FotoКрай: Миколаївщина в об'єктиві», «Fresh-book»; «Музичний флешбек» [8]; «Бібліотека проти самотності» [11].

У світлі означеної теми показовими є результати Всеукраїнського дослідження «Бібліотека і громада: рух назустріч», ініційованого ДЗ «Державна бібліотека України для юнацтва», в якому впродовж травня–серпня 2018 р. взяли участь бібліотеки Каланчацької та Чаплинської об'єднаних територіальних громад Херсонської області. Опитали 158 користувачів бібліотек, ставлячи перед собою мету – пошук шляхів взаємодії громади та бібліотек. 86 % опитаних зазначили, що бібліотека є центром інформації та знань, а для 74 % ще й центром культурного життя. 51 % користувачів проводять тут вільний час, а для 18 % вона є місцем спілкування та нових знайомств. 66 % переконані, що якість обслуговування після підпорядкування бібліотеки об'єднаній територіальній громаді поліпшилася, а для 26% якість залишилася однаково доброю, тоді як 8%, які нещодавно стали відвідувачами, так і не змогли відповісти на це питання [9, с. 19].

Висновки та практичне значення. Отже, у XXI ст. в умовах упровадження реформи системи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою в Україні публічні бібліотеки відіграють важливу роль як медійні центри новостворених об'єднаних територіальних громад. Децентралізація зумовлює необхідність модернізації та трансформації бібліотечних установ у сучасні медійні центри, на базі яких поглиблюються процеси консолідації суспільства на регіональному рівні, відбувається підвищення інформаційної грамотності та культури населення. У цих умовах публічні бібліотеки дійсно повинні перетворитися на своєрідні «мультикультурні хаби» та демократичні інформаційні інституції, де, з одного боку, зберігається й передається документальна пам'ять людства з доступом до неї усіх членів громади, а з іншого – активно формується бібліотечне вебсередовище та поліфункціональність напрямів роботи бібліотеки (від інформаційної, освітньої діяльності до соціокультурної та дозвіллевої), що вимагає професійного вдосконалення бібліотечних працівників у процесі освоєння ними різних комунікативних, ігрових, креативних і розвиваючих технологій. Публічні бібліотеки Півдня України постійно розвиваються і вдосконалюються як медійні центри. Так, реалізація стратегічного плану дій Одеської обласної державної адміністрації на 2017–2019 рр. – програми «Розумний регіон» були створені

медіацентри на базі районних та сільських бібліотек в Одеській області; створення «молодіжного простору» як інформаційного проєкту в рамках роботи Одеської обласної універсальної бібліотеки ім. М. С. Грушевського; проєкти Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки як «Мистецький хайвей», «Музей книги», «Красзнавство Таврії» та ін.

Список використаної літератури

1. Басов С. А. Гражданская миссия публичной библиотеки. *Информационный бюллетень Российской библиотечной ассоциации*. 2008. № 47. С. 30–33.
2. Бережна К. С. Організаційні трансформації публічних бібліотек України. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2016. Вип. 49. С. 68–76.
3. Богза Н. Публічні бібліотеки та їхня роль у забезпеченні інформаційних потреб громади. *Бібліотечна практика: різноманітність і дієвість*. 2011. Вип. 11. С. 3–17. URL: <http://eprints.rclis.org/23576/1/Bogza.pdf>.
4. Вилегжаніна Т. І. Роль і місце публічної бібліотеки в українському суспільстві. *Бібліотечна планета*. 2008. № 2. С. 4–5.
5. Вилегжаніна Т. І. Українські публічні бібліотеки: партнерство – запорука успіху розвитку бібліотечної справи. *Бібліотечна планета*. 2012. № 1. С. 4–5.
6. Горова С. Інформатизація суспільства й нові завдання бібліотечних структур. *Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України*. 2010. Вип. 27. С. 225–230.
7. Долбенко Т. О. Місце бібліотек в системі інформаційних комунікацій. *Бібліотека XXI століття: перспективи та інновації*. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 23 квіт. 2015 р.). М-во освіти і науки України, М-во культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Наук. б-ка, каф. книгознавства і бібліотекознавства. Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2015. С. 13–20.
8. Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека [вебсайт]. URL: <http://www.reglibrary.mk.ua/>.
9. На замітку методисту: Інформдайджест / укл. Козаченко О. О.; Херсон. обл. б-ка для юнацтва ім. Б. А. Лавреньова. Херсон: [Б. в.], 2019. Вип. 13. 20 с.
10. Нагорнюк О. Сучасна бібліотека – ресурс для розвитку громади. *UPLAN*. 30.09.2019. URL: <https://uplan.org.ua/analytics/suchasna-biblioteka-resurs-dlia-rozvytku-hromady/>
11. Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Грушевського [веб-сайт]. URL: <http://biblioteka.od.ua/>.
12. Пашкова В. Публічні бібліотеки: виклики XXI століття. *Бібліотечний форум України*. 2010. № 4. С. 16–19.

13. Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гончара [веб-сайт]. URL: <http://lib.kherson.ua/>.

14. Bertot J. C., Mc Clure Ch. R., Jaeger P. T. The impact of free public Internet access on public library patrons and communities. *The Library Quarterly*. 2008. Vol. 78, №. 3. P. 285–301.

References

1. Basov, S. (2008). Grazhdanskaia missiia publichnoi biblioteki [Civil mission of the public library]. *Informatcionnyi Biulleten Rossiiskoi Bibliotechnoi Assotiatcii*, 47, 30-33. [In Russian].

2. Berezyna, K. (2016). Orhanizatsiini transformatsii publichnykh bibliotek Ukrainy. [Organizational transformations of public libraries of Ukraine]. *Visnyk Kharkivskoi Derzhavnoi Akademii Kultury*, 49, 68-76. [In Ukrainian].

3. Bogza, N. (2011). Publichni biblioteki ta yikhnia rol u zabezpechenni informatsiinykh potreb hromady. [Public libraries and their role in meeting the information needs of the community]. *Bibliotechna Praktyka: Riznomanitnist i Diievist*, 11, 3-17. Retrieved from <http://eprints.rclis.org/23576/1/Bogza.pdf>. [In Ukrainian].

4. Vylegzhanina, T. (2008). Rol i mistse publichnoi biblioteki v ukrainskomu suspilstvi. [The role and place of the public library in Ukrainian society]. *Bibliotechna Planeta*, 2, 4-5. [In Ukrainian].

5. Vylegzhanina, T. (2012). Ukrainski publichni biblioteki: partnerstvo – zaporuka uspihku rozvytku bibliotechnoi spravy. [Ukrainian public libraries: partnership – the key to the success of library development]. *Bibliotechna Planeta*, 1, 45. [In Ukrainian].

6. Gorova, S. (2010). Informatyzatsiia suspilstva y novi zavdannia bibliotechnykh struktur. [Informatization of society and new tasks of library structures]. *Naukovi Pratsi Natsionalnoi Biblioteki Ukrayiny Im. V. I. Vernadskoho*, 27, 225-230. [In Ukrainian].

7. Dolbenko, T. (2015, Aprile). Mistse bibliotek v systemi informatsiinykh komunikatsii. [The place of libraries in the system of information communications]. In *Biblioteka XX stolittia: perspektyvy ta innovatsii* [21st Century Library: Perspectives and Innovations]. Proceedings of the All- Ukrainian Scientific Conference (13-20), Kyiv National University of Culture and Arts. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

8. *Mykolaivska oblasna universalna naukova biblioteka* [web-site] [Mykolayiv Regional Universal Scientific Library]. (2020). Retrieved from <http://www.reglibrary.mk.ua/>. [In Ukrainian].

9. Kozachenko, O. O. (Comp.) (2019). *Na zamitku metodystu: Informdaidzhest* [On the methodologist's note: Informdigest], 13. Kherson, Ukraine. [In Ukrainian].

10. Nagorniuk, O. (2019). Suchasna biblioteka – resurs dlia rozvytku hromady [Modern library is a resource for community development]. *UPLAN*. Retrieved from

<https://uplan.org.ua/analytics/suchasna-biblioteka-resurs-dlia-rozvytku-hromady/> [In Ukrainian].

11. *Odeska oblasna universalna naukova biblioteka im. M. Hrushevskoho* [website]. (2020). [The Odesa M. Hrushevsky Regional Universal Scientific Library]. Retrieved from <http://biblioteka.od.ua/>. [In Ukrainian].

12. Pashkova, V. (2010). Publichni biblioteki: vyklyky dvadtsiat pershoho stolittia [Public libraries: challenges of the XXI century]. *Bibliotechnyi Forum Ukrainy*, 4, 16-19. [In Ukrainian].

13. *Khersonska oblasna universalna naukova biblioteka im. O. Honchara* [website] (2020). [The Kherson O. Gonchar Regional Universal Scientific Library]. Retrieved from <http://lib.kherson.ua/>. [In Ukrainian].

14. Bertot, J. C., Mc Clure Ch. R., & Jaeger, P. T. (2008). The impact of free public Internet access on public library patrons and communities. *The Library Quarterly*, 78, 3, 285-301. [In English].

Irina Burmis,

ORCID 0000-0001-7427-4854,

PhD student,

Department of Information Technology,

Kyiv National University of Culture and Arts,

36, Yevhen Konovalets Street, Kyiv, 01601, Ukraine

e-mail: burmis@ukr.net

CHARACTERISTIC OF THE PUBLIC LIBRARIES OF THE SOUTH OF UKRAINE AS THE MEDIA CENTERS

Problem setting. In the conditions of decentralization of public libraries activity appears the necessity of modernization and transformation library establishments into modern media centers based on which deepen the process of society consolidation on the regional level, occur the increasing of informative literacy and culture of the population. **The aim of the article** is to open the specific of public libraries activity as the media centers based on public libraries of the South of Ukraine experience. **The methods of the research.** The usage of the complex of general-scientific approaches (socio-cultural, socio-communicative, and systemic) and also the general-scientific methods promoted to reach the given purpose. **The scientific novelty** lies in proving the statement that the implementation of the reform of the local government system and administrative-territorial system in Ukraine had pushed the public libraries to the active transformation into "multicultural hubs" and democratic informative institutions. Specific examples of development and

improvement of public libraries activity of the South of Ukraine were considered as the media centers: realization of the strategic plan of Odesa regional state administration activity on 2017–2019 the program "The clever region" were set up media centers which based on district and village libraries in Odesa region, was set up the "Youth space" as the cultural-informative project in the frames of The Odesa regional universal library activity; project of Kherson regional universal scientific M. Hrushevskiy library as the "Artistic highway", "Museum of book", "Local lore of Tavria", etc. **Conclusions.** In the new conditions the public libraries of the South of Ukraine, from one side, continue to store and translate the documentary memories of humankind with access to it for all members of the society, and from the other side, form the librarian web-space and apply poly-functional directions of work (from informative, educational activity to socio-cultural and leisure) which require the professional improvement of librarian workers in the process of master different communicative, playing, creative and develop technologies.

Keywords: the South of Ukraine, public libraries, media centers, decentralization, united territorial community, library web-space, democratic informative institutions.

Стаття надійшла до редакції 24.11.2020 р.